

Sygn. akt I UK 404/14

POSTANOWIENIE

Dnia 19 maja 2015 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Maciej Pacuda

w sprawie z odwołania M. D.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w R.
o prawo do emerytury górniczej,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń
Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 19 maja 2015 r.,
skargi kasacyjnej ubezpieczonego od wyroku Sądu Apelacyjnego w Katowicach
z dnia 28 kwietnia 2014 r., sygn. akt III AUa 1278/13,

- 1) odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2) zasądza od ubezpieczonego M.D. na rzecz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w R. kwotę 120 (sto dwadzieścia) złotych tytułem kosztów zastępstwa prawnego w postępowaniu kasacyjnym.**

UZASADNIENIE

Sąd Apelacyjny – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Katowicach wyrokiem z dnia 28 kwietnia 2014 r. oddalił apelację wniesioną przez ubezpieczonego M. D. od wyroku Sądu Okręgowego – Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Gliwicach z dnia 8 czerwca 2011 r., oddalającego odwołanie od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych – Oddziału w R. z dnia 4 marca 2010 r., którą organ rentowy odmówił przyznania ubezpieczonemu prawa do emerytury górniczej.

Ubezpieczony M. D. wniósł do Sądu Najwyższego skargę kasacyjną od wyroku Sądu Apelacyjnego, zaskarżając ten wyrok w całości i zarzucając mu naruszenie prawa materialnego, to jest art. 50a ust. 1 pkt 2 w związku z art. 50c ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach rentach z FUS, a także naruszenie przepisów postępowania, to jest art. 233 k.p.c.

We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący powołał się na występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego, zdaniem skarżącego, dotychczas niewyjaśnionego i nierozwiązanego w orzecznictwie Sądów oraz orzecznictwie Trybunału Konstytucyjnego, które wymaga ponadto wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości, a więc rozbieżności w orzecznictwie, w jaki sposób w kontekście przepisów ustawy o emeryturach górniczych należy rozumieć pojęcie „połowy wymiaru czasu pracy”, czy należy utożsamiać je z pojęciem „ilości dniówek/zjazdów pod ziemią”, czyli pojęciem „połowy dniówek roboczych w miesiącu”, a ponadto, czy pojęcie połowy wymiaru czasu pracy jest równoznaczne z ciągłym i nieprzerwanym wykonywaniem pracy pod ziemią w rozmiarze pełnych dniówek roboczych w miesiącu, czy też nie jest to wymogiem, a z pracą górniczą w połowie wymiaru czasu pracy mamy do czynienia również wtedy, zjazdy dołowe nie wiążą się z przepracowaniem pod ziemią całego dnia roboczego”.

Ponadto zdaniem skarżącego, skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona, z uwagi na powołane powyższe zarzuty, a także z uwagi na fakt, iż wbrew twierdzeniom Sądu, ubezpieczony wykazał się wykonywaniem pracy górniczej na stanowiskach należących do dozoru ruchu przedsiębiorstw górniczych, w co najmniej połowie wymiaru czasu pracy, co potwierdził zebrany w sprawie materiał dowodowy, który w ocenie ubezpieczonego został jednak w niewłaściwy sposób zinterpretowany przez Sąd drugiej instancji.

Sąd Najwyższy zważył co następuje.

Stosownie do art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne (pkt 1), istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub

wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów (pkt 2), zachodzi nieważność postępowania (pkt 3) lub skarga jest oczywiście uzasadniona (pkt 4). Wypada również dodać, iż zgodnie z art. 398⁴ § 2 k.p.c., określającym wymogi formalne skargi kasacyjnej, skarga kasacyjna powinna zawierać wniosek o przyjęcie do rozpoznania i jego uzasadnienie. Należy zatem stwierdzić, że wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania powinien wskazywać, że zachodzi przynajmniej jedna z okoliczności wymienionych w powołanym wcześniej art. 398⁹ § 1 k.p.c., a jego uzasadnienie winno zawierać argumenty świadczące o tym, że rzeczywiście, biorąc pod uwagę sformułowane w ustawie kryteria, istnieje potrzeba rozpoznania skargi przez Sąd Najwyższy. Skarga kasacyjna nie jest bowiem (kolejnym) środkiem zaskarżenia przysługującym od każdego rozstrzygnięcia sądu drugiej instancji kończącego postępowanie w sprawie, z uwagi na przeważający w jej charakterze element interesu publicznego. Służy ona kontroli prawidłowości stosowania prawa, nie będąc instrumentem weryfikacji trafności ustaleń faktycznych stanowiących podstawę zaskarżonego orzeczenia.

Wypada też zauważyć, że w przypadku powoływania się na występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego, w uzasadnieniu wniosku (sporządzonym odrębnie od uzasadnienia podstaw kasacyjnych) winno zostać sformułowane zagadnienie prawne oraz przedstawione argumenty prawne, które wykażą możliwość różnorodnej oceny zawartego w nim problemu. Zgodnie ze stanowiskiem wyrażanym jednolicie w judykaturze, skarżący ma w tym zakresie obowiązek wywiedzenia i uzasadnienia występującego w sprawie problemu prawnego w sposób zbliżony do tego, jaki jest przyjęty przy przedstawianiu zagadnienia prawnego przez sąd odwoławczy na podstawie art. 390 k.p.c. (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 9 maja 2006 r., V CSK 75/06, niepublikowane). Oznacza to w praktyce, iż zagadnienie prawne musi odpowiadać określonym wymaganiom, a mianowicie: 1) być sformułowane w oparciu o okoliczności mieszczące się w stanie faktycznym sprawy wynikającym z dokonanych przez sąd ustaleń (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 17 kwietnia 1996 r., II UR 5/96, OSNP 1997 nr 3, poz. 39 i postanowienie z dnia 7 czerwca 2001 r., III CZP 33/01, LEX nr 52571), 2) być przedstawione w sposób ogólny i abstrakcyjny tak, by umożliwić Sądowi Najwyższemu udzielenie uniwersalnej

odpowiedzi, nie sprowadzającej się do samej subsumcji i rozstrzygnięcia konkretnego sporu (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 15 października 2002 r., III CZP 66/02, LEX nr 57240; z dnia 22 października 2002 r., III CZP 64/02, LEX nr 77033 i z dnia 5 grudnia 2008 r., III CZP 119/08, LEX nr 478179), 3) pozostawać w związku z rozpoznawaną sprawą i 4) dotyczyć zagadnienia budzącego rzeczywiście istotne (a zatem poważne) wątpliwości. Istotność zagadnienia prawnego konkretyzuje się zaś w tym, że w danej sprawie występuje zagadnienie prawne mające znaczenie dla rozwoju prawa lub znaczenie precedensowe dla rozstrzygnięcia innych podobnych spraw. Twierdzenie o występowaniu istotnego zagadnienia prawnego jest uzasadnione tylko wtedy, kiedy przedstawiony problem prawny nie został jeszcze rozstrzygnięty przez Sąd Najwyższy lub kiedy istnieją rozbieżne poglądy w tym zakresie, wynikające z odmiennej wykładni przepisów konstruujących to zagadnienie (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 10 marca 2010 r., II UK 363/09, LEX nr 577467, czy też z dnia 12 marca 2010 r., II UK 400/09, LEX nr 577468).

Przedstawiony przez skarżącego problem, nazwany przez niego zagadnieniem prawnym, nie spełnia wyżej określonych kryteriów choćby z tej tylko przyczyny, że niniejsza sprawa była już przedmiotem rozstrzygnięcia Sądu Najwyższego, który wyrokiem z dnia 7 marca 2013 r., I UK 533/12, uchylił poprzedni wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 3 kwietnia 2012 r. i przekazał sprawę temu Sądowi do ponownego rozpoznania, a w motywach swojego orzeczenia dokonał wykładni art. 50b i c ust. 1 pkt 5 ustawy emerytalnej, uznając, że choć przepis art. 50c ust. 1 pkt 5 ustawy emerytalnej nie zawiera warunku przepracowania pod ziemią „jakiegokolwiek ilości dniówek”, to jednak nie można zaakceptować poglądu, że dla zakwalifikowania danego zatrudnienia do pracy górniczej w rozumieniu tego przepisu nie jest wymagany określony wymiar pracy pod ziemią. Przepis art. 50c ust. 1 pkt 5 ustawy emerytalnej wprost stanowi o pracy pod ziemią. Stosownie natomiast do art. 50b tej ustawy przy ustalaniu prawa do emerytury górniczej uwzględnia się okresy pracy górniczej i pracy równorzędnej z pracą górniczą, będące okresami składkowymi lub nieskładkowymi w rozumieniu ustawy, z tym że okresy pracy górniczej i pracy równorzędnej z pracą górniczą uwzględnia się, jeżeli praca ta wykonywana była co najmniej w połowie wymiaru

czasu pracy. Wykładnia językowa i funkcjonalna wskazanych przepisów prowadzi do wniosku, że praca na stanowiskach dozoru (kierownictwa) ruchu, aby być uwzględnioną przy ustalaniu prawa do emerytury górniczej, musiała być wykonywana co najmniej w połowie wymiaru czasu pracy pod ziemią. Należy zwrócić uwagę, że pojęcie „połowy wymiaru czasu pracy” nie jest równoznaczne z pojęciem „co najmniej połowy dniówek roboczych”, o których mowa np. w art. 50c ust. 1 pkt 3 ustawy emerytalnej.

Sąd Najwyższy zajął już zatem w niniejszej sprawie stanowisko w przedmiocie, który – według twierdzeń skarżącego – nie był dotychczas wyjaśniony, wobec czego brak jest podstaw do uznania, że aktualnie nadal występuje w przedmiotowej kwestii istotne zagadnienie prawne w tym zakresie w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. Należy ponadto podkreślić, że Sąd Apelacyjny przy ponownym rozpoznaniu był, a Sąd Najwyższy w przypadku przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania byłby, związany przedstawioną wyżej wykładnią prawa dokonaną w tej sprawie przez Sąd Najwyższy, co jednoznacznie wynika z art. 398²⁰ zdanie pierwsze k.p.c. Już tylko pobieżna lektura pisemnych motywów zaskarżonego wyroku wskazuje zaś jednoznacznie, że wykładnia ta była w pełni respektowana przez Sąd drugiej instancji.

Skarżący nie zdołał zatem wykazać, że zachodzi potrzeba rozpoznania jego skargi przez Sąd Najwyższy z uwagi na występowanie tej przesłanki „przedsądu”.

Skarga nie jest również oczywiście uzasadniona. Należy przypomnieć, że skarga jest oczywiście uzasadniona, jeżeli zaskarżone tą skargą orzeczenie zapadło wskutek oczywistego naruszenia prawa, zaś oczywiste naruszenie prawa powinno być rozumiane jako widoczna, bez potrzeby dokonywania pogłębionej analizy jurydycznej, sprzeczność wykładni lub stosowania prawa z jego brzmieniem albo powszechnie przyjętymi regułami interpretacji (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 26 lutego 2001 r., I PKN 15/01, OSNAPiUS 2002 nr 20, poz. 494 oraz z dnia 17 października 2001 r., I PKN 157/01, OSNP 2003, nr 18, poz. 437) i jest możliwe do przyjęcia tylko wówczas, gdy orzeczenie jest niewątpliwie sprzeczne z zasadniczymi i niepodlegającymi różnej wykładni przepisami prawa (por. orzeczenie Sądu Najwyższego z dnia 30 stycznia 1963 r., II CZ 3/63, OSPiKA 1963 nr 11, poz. 286). W przedmiotowej sprawie nie może być

natomiast mowy o oczywistej zasadności skargi w zaprezentowanym wyżej rozumieniu, ponieważ Sąd Apelacyjny przy rozstrzyganiu sprawy uwzględnił, co już wcześniej zostało podniesione, wykładnię prawa dokonaną przez Sąd Najwyższy w wyroku uchylającym z dnia 7 marca 2013 r., I UK 533/12. Ponadto skarżący wiąże oczywistą zasadność swojej skargi kasacyjnej z nieprawidłową, jego zdaniem, oceną materiału dowodowego przeprowadzoną przez Sąd Apelacyjny, na co jednoznacznie wskazuje powołanie się w tym względzie w podstawach zaskarżenia na naruszenie art. 233 k.p.c. Wypada w związku z tym przypomnieć, że z mocy art. 398³ § 3 k.p.c. podstawą skargi kasacyjnej nie mogą być zarzuty dotyczące ustalenia faktów lub oceny dowodów, a w myśl art. 398¹³ § 2 k.p.c. Sąd Najwyższy w postępowaniu kasacyjnym jest związany ustaleniami faktycznymi stanowiącymi podstawę zaskarżonego wyroku. Przepis art. 398³ § 3 k.p.c. wprowadzie nie wskazuje *expressis verbis* konkretnych przepisów, których naruszenie, w związku z ustalaniem faktów i przeprowadzaniem oceny dowodów, nie może być przedmiotem zarzutów wypełniających drugą podstawę kasacyjną, nie ulega jednak wątpliwości, że obejmuje on art. 233 k.p.c., albowiem właśnie ten przepis określa kryteria oceny wiarygodności i mocy dowodów (por. m.in. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 19 października 2010 r., II PK 96/10, LEX nr 687025, z dnia 24 listopada 2010 r., I UK 128/10, LEX nr 707405, czy też z dnia 24 listopada 2010 r., I PK 107/10, LEX nr 737366). Dlatego podnoszone w skardze kasacyjnej pozwanego zarzuty naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. nie mogą być w ogóle rozpatrywane przez Sąd Najwyższy.

Kierując się przedstawionymi motywami, Sąd Najwyższy uznał, iż ubezpieczony nie wykazał potrzeby rozpoznania jego skargi kasacyjnej. Dlatego, na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. oraz art. 98 § 1 i 3 k.p.c. i § 11 ust. 2 w związku z § 12 ust. 4 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu, Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji

